

extra's

taal

=

meer

Is dat een gedicht?

*Vanmorgen ben ik op de gewone tijd weer opgestaan.
Dat gebeurde, eigenlijk, zonder erover na te denken.
Ik had natuurlijk ook nog lekker kunnen blijven liggen.
Nu ik de regen zie, denk ik: had ik dat maar gedaan.*

Zou je dit een gedicht kunnen noemen?
Waarvan zie of hoor je dat? Weet je dat zeker?

Wat denk je van de volgende tekst?
Zou dat een gedicht zijn? Waarvan zie of hoor je dat?

*De straat is leeg, geen mens te zien.
Alleen twee kraaien, die zoeken naar iets.
Waar is iedereen toch? Ben ik hier de enige?
Oh, nee, ik hoor een deur. Daar komt iemand naar buiten.
De buurvrouw, en die gaat meteen de hoek om.
Ben ik weer, nee, nog steeds, alleen hier.
Misschien kan ik een praatje maken met die kraaien.
Kan ik even met ze mee zoeken naar iets.
De straat is toch leeg, geen mens te zien.*

Maak nu zelf eens een tekst, waarvan jij vindt dat het een gedicht is.

Nog een laatste voorbeeld, maar nu gemaakt door Trijntje Fop, het pseudoniem van Kees Stip (1913-2001) dat hij gebruikte om over dieren te schrijven. Kijk ook eens op <https://vimeo.com/247602638>, dan zie je een van zijn teksten, bij een beeld van een bok.

*Dit weekend ging een groepje maden
in Scheveningen pootjebaden.
De welbespraaktste van het stel
sprak: "Makkers, merken jullie wel?
Er zijn hier heel wat maden bij,
die made zijn in Germanij."*

Vind je dit een gedicht? Kun jij ook een gedicht over dieren schrijven? Dat mag je ook samen met een ander doen, dan kunnen jullie elkaar op ideeën brengen!

Namen voor je tenen

De vijf vingers aan een hand hebben allemaal een eigen naam (duim, wijsvinger, ...). Hebben jouw vijf tenen ook van die mooie namen? Waardoor zou het komen dat we daar geen woorden voor hebben? Het zou natuurlijk leuk zijn als er wel namen voor die tenen waren. Kunnen jullie met elkaar vijf mooie namen voor die tenen bedenken? Dan moet je die daarna natuurlijk ook gaan gebruiken, op school, maar ook thuis. Dan worden die namen vast heel gewoon. Stuur jullie namen maar naar de redactie van MeerTaal, dan zullen we die de volgende keer afdrucken. Dan weet iedereen hoe ze heten!

extra's

Dubbelwoorden

Die studenten die Nederlands als een nieuwe taal leren, vinden soms dingen grappig, die wij heel normaal vinden. Zo hebben ze veel lol om 'dubbele woorden'. Dan gebruik je in het Nederlands twee keer hetzelfde woordje achter elkaar:

- » Hè hè - eindelijk snap je het...
- » Jaja - denk je écht dat ik dat geloof?
- » Ho ho - niet meteen beginnen te schreeuwen!
- » Zo zo - jij kan al goed schaatsen!

Gebruik jij bijvoorbeeld weleens: *poeh poeh, nou nou, ra ra, kom kom, hup hup, tjongejonge* of *man man man*?

Probeer maar eens achter deze dubbelwoorden een zin te zetten waaruit blijkt wat je daarmee bedoelt. Misschien kun je nog wel meer van dit soort woorden bedenken!

Mooie woorden

Wie Nederlands leert, zoals jij misschien nu Engels leert, vindt het vaak gewoon leuk om een taal erbij te leren. Deze buitenlandse studenten vinden sommige Nederlandse woorden heel mooi. Zij noemen dan als voorbeelden: *knuffelen, verdoezelen, komkommer, sinaasappel, verstopperij* en *poeffertjes*.

Waarom zouden ze deze woorden mooi vinden? Vind jij dit soort woorden ook mooi? Ben je in het Engels (of in een andere taal die je kent) ook woorden tegengekomen die je mooi vindt?

Er zijn ook woorden die ze lelijk vinden, zoals: *geheugen, slachtoffer* en *graag*.

Waardoor zouden ze dit lelijke woorden vinden? Heb jij ook Nederlandse woorden die je 'lelijk' vindt? Komt dat door hoe ze klinken, of door hoe ze eruit zien met letters? Ben je zelf ook wel eens lelijke woorden in een andere taal tegengekomen?

Brave Hendrik

Een kinderboek uit 1810, zou jij dat nog begrijpen? Probeer maar eens, het begon zo:

Kent gij Hendrik niet, die altijd zoo beleefd zijnen hoed afneemt als hij voorbij gaat? Vele menschen noemen hem de brave Hendrik, omdat hij zoo gehoorzaam is, en omdat hij zich zoo vriendelijk jegens ieder gedraagt. Hij doet nooit iemand kwaad. Er zijn wel kinderen, die hem niet liefhebben. Ja, maar dat zijn ook ondeugende kinderen. Alle brave kinderen zijn gaarne bij Hendrik.

Probeer deze tekst eens hardop voor te lezen.

Wat zijn volgens jou ouderwetse woorden?

Waardoor denk je dat? Viel het mee of tegen?

Had je gedacht dat je die tekst zo goed zou begrijpen?

Hoe zou jij een boek over een aardige jongen beginnen? Schrijf eens zo'n begin en kies iemand

(echt of fantasie) die daarin de hoofdpersoon is. Spreek met anderen af dat ze ook zo'n stukje schrijven,

maar verklap niet aan elkaar hoe. Vergelijk dan later wat jullie ervan gemaakt hebben!

Het boekje 'De brave Hendrik' door Nicolaas Anslin (1777-1838) werd een groot succes. We hebben er zelfs een uitdrukking aan te danken. Wat zouden mensen bedoelen als ze iemand een *brave hendrik* noemen?

Los of aanelkaar?

Misschien is het je nooit opgevallen, maar er zijn heel veel woorden die je los (met een spatie ertussen) kunt schrijven, maar ook aanelkaar vast, als een samenstelling. Hier zie je een paar voorbeelden. Probeer maar eens te bedenken wat er op die foto's niet klopt en wat het zo betekent. Verzamel zelf ook eens zulke voorbeelden of doe inspiratie op bij www.spatiegebruik.nl.

Ideeën:	Roos de Bruyn (Onze Taal) & Dolf Janson (MeerTaal)
Tekst:	Dolf Janson
Illustraties:	Nina Lathouwers
Foto's:	www.spatiegebruik.nl / Dolf Janson

TAAL = MEER

Deze taalspelletjes zijn afkomstig uit het tijdschrift MeerTaal: www.tijdschriftmeertaal.nl
Deze taalspelletjes downloaden? www.educatieheld.nl